

ปัจจัยที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวไทยในการเลือกจังหวัดเชียงใหม่เป็นสถานที่ท่องเที่ยว Factors Affecting Thai Senior Tourists in Choosing Chiang Mai as Tourist Destination

อุรวิสา อากรสกุล* และศรัญญา กั่นตะบุตร**

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวไทยในการเลือกจังหวัดเชียงใหม่เป็นสถานที่ท่องเที่ยว โดยใช้ข้อค้นพบประกอบการท่องเที่ยว 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ด้านการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ด้านการบริการที่พัก (Accommodation) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) และด้านการบริการเสริมแก่นักท่องเที่ยว (Ancillary Service) เก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุชาวไทยที่มารถท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 385 ราย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ใช้สถิติอนุมานเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญขององค์ประกอบของการท่องเที่ยว จำแนกตามเพศและรายได้

ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบการท่องเที่ยว ทั้ง 6 ด้าน ด้านสิ่งดึงดูดใจ ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทัศนียภาพที่สวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความปลอดภัยในการเดินทาง การเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว เช่น สภาพถนนที่มีมาตรฐาน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีห้องน้ำสะอาดบริการแก่นักท่องเที่ยว ด้านการบริการที่พัก ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความปลอดภัยของที่พัก ด้านการบริการเสริมแก่นักท่องเที่ยว ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านมีความรู้สึกปลอดภัยต่อตนเองและทรัพย์สินเมื่อท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัย เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญขององค์ประกอบการท่องเที่ยว จำแนกตามเพศพบว่า มีความแตกต่างกันในบางปัจจัยย่อยขององค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการบริการที่พักและด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเนื่อง พบว่ามีความแตกต่างกันในบางปัจจัยย่อยด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว ด้านการบริการเสริมแก่นักท่องเที่ยว ด้านการบริการที่พักและด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ABSTRACT

This independent study was aimed to investigate factors affecting Thai Senior Tourists in Choosing Chiang Mai as Tourist Destination in 6 factors which is Attraction, Accessibility, Amenities, Ancillary Service Accommodation, and Activities. The data was collected by using the questionnaires from 385 samples of Thai Senior Tourists who travelling in Chiang Mai province and analyzed by using descriptive statistics consisted of frequency, percentage mean including the inferential statistics consisted of T-test, and classified by gender and income.

The results of behavior showed the most sampling consisted of female age between 60-65 year old, graduated lower than bachelor's degree, working as government and state enterprise employee, monthly income earned up between 15,000 to 30,000 Thai baht and gain income from working, and located in the Northern of Thailand. The finding indicated showed that Thai senior tourist mostly travelling with family, travelling by using their

* นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการและการเป็นผู้ประกอบการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

own vehicle. It's found that to stay in Chiang Mai province 1-3 nights, hotel and resort selection. The averaged travel expenses were between 3,001-6,000 Thai baht per trip and preferred to travel natural attractions.

The results of comparing 6 factors showed that the significant all of 6 factors was in the high level in sub-factor of Attraction is the beautiful of tourist attractions, Accessibility is travel safety, accessibility, and connectivity to attractions. Amenities is the restroom cleanness, followed by accommodation is the safety and cleanliness of accommodation, Ancillary Service is tourist safety, and Activities is the safety of activities.

The results of comparing in sub-factors, it was found that the different in sub-factor of Amenities, Accommodation, and Activities which is classified by gender. There were differences in some sub-factors of Attraction, Accessibility, Ancillary Service Accommodation, and Activities which is classified by monthly income.

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างอายุของประชากรไปสู่สังคมผู้สูงอายุเป็นที่น่าจับตามองและถูกพูดถึงในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ปัจจุบันในแต่ละประเทศของโลก มีอัตราการเติบโตของประชากรสูงอายุเพิ่มสูงขึ้น จากการสำรวจขององค์การอนามัยโลกพบว่า อายุเฉลี่ยประชากรโลกจากปี พ.ศ. 2543 มีอายุยืนมากกว่าอดีตถึง 15 ปี และคาดการณ์ว่าแนวโน้มการขยายตัวของผู้สูงอายุจะขยายตัวมากในประเทศสมาชิกอาเซียนหลายประเทศจนถึงปี พ.ศ. 2603 ประเทศไทยนั้นจะมีประชากรผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูงที่สุดในบรรดาประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยกัน (มติชนสุดสัปดาห์, 2561) ผลจากการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรนี้ ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ในปี พ.ศ. 2564 จากการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างทางสังคม ผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่จะมีอายุยืนยาวมากขึ้นด้วยพัฒนาทางด้านทางการแพทย์และสาธารณสุข ผู้สูงอายุจะใช้ชีวิตหลังเกษียณอายุเพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การท่องเที่ยว เนื่องจากมีอิสระทางการเงินมากกว่าคนทั่วไป จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติยังพบว่า ประชากรผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มีการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว สูงกว่าคนทั่วไปมากกว่า 2 เท่า (ฐานเศรษฐกิจ, 2561) มีเวลาท่องเที่ยว เนื่องจากไม่มีภาระทางการทำงานและครอบครัว มีความพร้อมทางการเงินที่สะสมจากการทำงาน หรือการได้รับสวัสดิการจากรัฐบาล มีความพร้อมทั้งด้านเวลา มีศักยภาพสถานะทางการเงิน มีความต้องการด้านการพักผ่อน การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ผู้สูงอายุเลือกเพื่อการพักผ่อนหรือแสวงหากำไรชีวิต การท่องเที่ยวของผู้สูงอายุจึงเป็นอีกตลาดการท่องเที่ยวที่น่าสนใจและมีแนวโน้มเติบโตสูงในอนาคต เมื่อต้นปี พ.ศ. 2563 การท่องเที่ยวโลกได้รับผลกระทบอย่างหนักจากการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา ส่งผลกระทบทำให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามายังประเทศไทยในช่วงต้นปีลดลง ผลกระทบดังกล่าวทำให้คาดการณ์ว่าจะเกิดผลกระทบด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย รัฐบาลไทยจึงได้ออกนโยบายเพื่อฟื้นฟูการท่องเที่ยว ส่งเสริมการท่องเที่ยว ภายในประเทศ เช่น การส่งเสริมด้านการเดินทางท่องเที่ยวของประชาชน จึงคาดการณ์ว่าประชาชนจะท่องเที่ยวภายในประเทศไทยจะเพิ่มมากขึ้น

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคเหนือที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวของประเทศไทย จากผลการสำรวจของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในปี พ.ศ. 2560 พบว่าจังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนคนไทยมากถึง 1,003,081 คน สร้างรายได้มูลค่ากว่า 8,202.14 ล้านบาท มากเป็นอันดับหนึ่งในภาคเหนือ (สำนักงานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) อีกทั้งจังหวัดเชียงใหม่ยังเป็นจังหวัดที่เก่าแก่และใหญ่ที่สุดในภาคเหนือ มีแหล่งอารยธรรมเก่าแก่แห่งหนึ่งของประเทศไทย มีวัฒนธรรมประเพณี ภาษาท้องถิ่นรวมถึงภาษาเขียนเป็นของตัวเอง นับเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว ทำให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่สำคัญของภาคเหนือและประเทศไทย แต่เมื่อพิจารณาในแง่ของการบริหารจัดการการรองรับนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มยังถือว่ามีน้อย โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่ต้องการความดูแลมากกว่านักท่องเที่ยวประเภทอื่น และยังพบว่าแหล่งท่องเที่ยวส่วนมากยังไม่ได้มาตรฐาน เช่น ความปลอดภัย ทางเดินที่เหมาะสม รวมถึงปัญหาเรื่องการเดินทาง

ไปยังสถานที่ท่องเที่ยว พบว่ายังไม่มีคุณภาพพอที่จะรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวสูงอายุ

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น จึงควรมีการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวสูงอายุที่เดินทางมายังจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ทราบความต้องการเฉพาะของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานหรือสิ่งอำนวยความสะดวก เตรียมความพร้อมด้านแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัย ยานพาหนะ อำนวยความสะดวกการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่างๆแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ตลอดจนสร้างความสุข ความสะดวกสบาย เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต

แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดและทฤษฎีองค์ประกอบการท่องเที่ยว

องค์ประกอบการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เช่น ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางการคมนาคมที่สะดวก เป็นต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจเมื่อมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ กล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการท่องเที่ยวยังสถานที่นั้น แบ่งเป็น 6 องค์ประกอบ ดังนี้ (ศิริเพ็ญ ดาบเพชร, 2559)

1. สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีสิ่งดึงดูดใจ เพื่อดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ทั้งนี้รวมถึงสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ โบราณสถาน ประวัติศาสตร์ ศาสนาและวัฒนธรรม เช่น งานประเพณี เทศกาลแต่ละท้องถิ่นกิจกรรมตามฤดูกาล ทำให้เกิดความน่าสนใจและมีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละท้องถิ่น
2. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) สิ่งอำนวยความสะดวกมีไว้เพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวให้ได้รับความสะดวกสบายเมื่อมาท่องเที่ยวในสถานที่นั้นๆ สิ่งอำนวยความสะดวก มีส่วนที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจเมื่อมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์บริการข้อมูล ร้านค้า ร้านอาหาร ระบบการสื่อสารต่างๆ การบริการสาธารณะ เป็นต้น
3. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต้องอาศัยเส้นทางหรือการคมนาคมที่สะดวก ทั้งนี้จึงจำเป็นต้องพิจารณาวิธีการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว ตลอดจนเส้นทางหรือโครงข่ายการขนส่ง และเส้นทางเชื่อมต่อสู่แหล่งท่องเที่ยวบริเวณอื่น ๆ
4. ที่พักแรม (Accommodation) ถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการรองรับการท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวจะมีการพักค้างคืน โดยที่พักแรมนั้นต้องมีมาตรฐาน มีความสะอาด มีปริมาณเพียงพอ จึงจะสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่ที่พักแรมนี้มีความแตกต่างกันหลายประเภท เช่นโรงแรม รีสอร์ท เกสเฮาส์ โฮมสเตย์ เป็นต้น
5. กิจกรรม (Activities) กิจกรรมในสถานที่ท่องเที่ยวจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการปฏิบัติ เข้าร่วม ทดลองกิจกรรมแปลกใหม่ และสร้างประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยวเกิดการจดจำ ก่อให้เกิดความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวนั้น
6. การบริการที่นักท่องเที่ยวควรได้รับ (Ancillary Service) การบริการที่นักท่องเที่ยวควรได้รับนี้หากมีอย่างเพียงพอจะเป็นการสร้างความประทับใจที่ดีแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวเหล่านั้นจะต้องการการบริการแตกต่างกันไป เช่น ธนาคาร ไปรษณีย์ โรงพยาบาล สถานที่ให้บริการโทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

วิธีการศึกษา

1. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาใช้แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ด้านการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ด้านการบริการที่พัก (Accommodation) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) และด้านการบริการที่นักท่องเที่ยวควรได้รับ (Ancillary Service)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งเดินทางจากท้องถิ่นที่อยู่โดยปกติของตนมายังจังหวัดเชียงใหม่เป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจ มีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวและมีการพักผ่อน ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ W.G. Cochran ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 385 ราย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ตามสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวสูงอายุ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้ต่อเดือน และแหล่งที่มาของรายได้

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ จังหวัดที่อยู่อาศัยปัจจุบัน จำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยว บุคคลผู้ร่วมท่องเที่ยว วิธีการเดินทางมาท่องเที่ยว พาหนะที่ใช้ในการท่องเที่ยว จำนวนคืน ที่พักค้างแรม ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว และสถานที่ท่องเที่ยวที่ชอบ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลระดับความสำคัญขององค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่มีผลต่อการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว ใช้มาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ให้คะแนนระดับความสำคัญ โดย คะแนน 1 หมายถึง สำคัญน้อยที่สุด และ 5 หมายถึง สำคัญมากที่สุด

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ในการเลือกจังหวัดเชียงใหม่เป็นสถานที่ท่องเที่ยว

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ผลการศึกษาด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) และค่าเฉลี่ย (Mean) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญขององค์ประกอบของการท่องเที่ยวจำแนกตามเพศและรายได้ด้วยสถิติอนุมานด้วยการทดสอบค่าสถิติ t (Independent Sample t-test)

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุ 60-65 ปี สถานภาพสมรส มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ประกอบอาชีพข้าราชการ พนักงานของรัฐ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 15,001 - 30,000 บาท แหล่งที่มาของรายได้มาจากทำงาน พักอาศัยอยู่ในภาคเหนือ จากการศึกษาพฤติกรรมพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเคยมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ 2-5 ครั้ง มีพฤติกรรมเดินทางมาท่องเที่ยวกับครอบครัว เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ด้วยรถยนต์ส่วนตัวและใช้เป็นพาหนะในการเดินทางท่องเที่ยว มีการพักค้างแรมในจังหวัดเชียงใหม่ 1-3 คืน นิยมเลือกที่พักแรม โรงแรม รีสอร์ท มีค่าใช้จ่ายในการมาท่องเที่ยวต่อครั้ง 3,001-6,000 บาท และชื่นชอบสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากที่สุด

ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายและหญิงมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวคล้ายคลึงกัน ยกเว้นค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ เพศชายส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ 3,001-6,000 บาท ส่วนเพศหญิงมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ 3,001-6,000 บาท และ 6,001-9,000 บาท ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้แตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่คล้ายคลึงกันยกเว้น ค่าใช้จ่ายในการ

ท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่และสถานที่ท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ โดยผู้ที่มีรายได้ไม่เกิน 30,000 บาท มีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ 3,001-6,000 บาท ชื่นชอบสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ส่วนผู้ที่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท จะมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวที่มากกว่า อยู่ในช่วง 6,001-9,000 บาท และชื่นชอบสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ

เมื่อพิจารณาปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 10 อันดับ พบว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ปัจจัยย่อยไม่แตกต่างกันตามเพศและรายได้ต่อเดือน ด้านการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยว (Accessibility) พบว่าปัจจัยย่อยความปลอดภัยในการเดินทางเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว เช่น สภาพถนนที่มีมาตรฐาน เป็นต้น เส้นทางในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน และมีถนนเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท ให้ความสำคัญมากกว่าผู้ที่มีรายได้ไม่เกิน 30,000 บาท ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) พบว่าปัจจัยย่อย มีห้องน้ำสะอาดให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิงให้ความสำคัญมากกว่าเพศชาย ด้านการบริการที่พัก (Accommodation) พบว่าปัจจัยย่อย ความปลอดภัยของที่พัก ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท ให้ความสำคัญมากกว่าผู้ที่มีรายได้ไม่เกิน 30,000 บาท และปัจจัยย่อยความเพียงพอของที่พัก เพศหญิงให้ความสำคัญมากกว่าเพศชาย ส่วนปัจจัยย่อยความสะดวกสบายของที่พักรับประทานอาหารที่พักรับประทานอาหารได้สะดวก และที่พักรับประทานอาหารที่พักรับประทานอาหารได้สะดวก ไม่แตกต่างกันตามเพศและรายได้ต่อเดือน ด้านการบริการเสริมแก่นักท่องเที่ยว (Ancillary Service) พบว่าปัจจัยย่อย ท่านมีความรู้สึกปลอดภัยต่อตนเองและทรัพย์สินเมื่อท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว และมีสถานพยาบาลที่ทันสมัยให้บริการกรณีมีเหตุฉุกเฉิน ไม่แตกต่างกันตามเพศและรายได้ต่อเดือน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) พบว่ามี 1 ปัจจัยย่อย กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัย เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิง ให้ความสำคัญมากกว่าเพศชาย

อภิปรายผลการศึกษา

ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทัศนียภาพที่สวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ ชิตวร ประดิษฐ์รอด (2557) และสอดคล้องกับ พงศ์สิริ วิจิรวีร์ (2559) ที่พบว่าปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว

ด้านการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยว (Accessibility) ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความปลอดภัยในการเดินทาง การเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว เช่น สภาพถนนที่มีมาตรฐาน เป็นต้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ชิตวร ประดิษฐ์รอด (2557) และไม่สอดคล้องกับ พงศ์สิริ วิจิรวีร์ (2559) ที่ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เส้นทางในการเข้าถึงมีความหลากหลาย และไม่สอดคล้องกับ นภาพร ทาระอาธร (2563) ซึ่งพบว่าปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ที่ตั้งและความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มผู้สูงอายุที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวและมีการพักค้างคืน จึงแตกต่างจากการศึกษาอื่นๆที่กลุ่มตัวอย่างมีอายุน้อยกว่า หรือเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ ที่เดินทางท่องเที่ยวโดยไม่มีการพักค้างคืน

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีห้องน้ำสะอาดให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ พงศ์สิริ วิจิรวีร์ (2559) และสอดคล้องกับ นภาพร ทาระอาธร (2563) ซึ่งปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีห้องสุขาที่สะอาด เพียงพอ ปลอดภัย และมีห้องสุขาสำหรับบริการผู้สูงอายุและคนพิการ

ด้านการบริการที่พัก (Accommodation) ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความปลอดภัยของที่พัก ซึ่งสอดคล้องกับ พงศ์สิริ วิจิรวีร์ (2559) ซึ่งพบว่าปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ที่พัก/โรงแรมมีความปลอดภัย

ด้านการบริการเสริมแก่นักท่องเที่ยว (Ancillary Service) ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรู้สึกปลอดภัยต่อตนเอง และทรัพย์สินเมื่อท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ชิตวร ประดิษฐ์รอด (2557) โดยพบว่าปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวแถบปริมณฑลมีธนาครหลากหลายที่ ทั้งนี้ อาจเนื่องจากจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกัน

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัย เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ พงศ์ศิริ วิจิรวรรี (2559) และไม่สอดคล้องกับ นະภาพร ทาระอาธร (2563) ซึ่งปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กิจกรรมการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา ทั้งนี้เนื่องจาก วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวมีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวไทยในการเลือกจังหวัดเชียงใหม่เป็นสถานที่ท่องเที่ยว มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) พบว่าปัจจัยย่อยที่สำคัญที่สุด คือ ทัศนียภาพที่สวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งขอเสนอการพัฒนาทางวัฒนธรรมและสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้ประกอบการ สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ จึงควรให้ความสำคัญในเรื่องของทัศนียภาพ สร้างเอกลักษณ์และความน่าสนใจในสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงาม โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สำรวจปัญหา สนับสนุนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ อนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติและรวมถึงทรัพยากรธรรมชาติ

ด้านการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยว (Accessibility) พบว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยในการเดินทางเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว เส้นทางในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน และมีถนนเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญด้านความปลอดภัย จัดการจราจร ดูแลสภาพถนนอย่างสม่ำเสมอ ตรวจสอบเส้นทางที่เข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว แสงไฟถนน จัดเส้นทางเดินรถ จำกัดความเร็วในเส้นทางที่มักเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง นอกจากนี้ยังควรให้ความสำคัญกับป้ายบอกทาง ป้ายสัญลักษณ์การจราจร รวมถึงเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น อำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เพิ่มจุดจอดรถเพื่อรับส่งชั่วคราวในช่วงเทศกาล

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) นักท่องเที่ยวสูงอายุให้ความสำคัญกับเรื่องความสะดวกสบายของห้องน้ำ ดังนั้นผู้ประกอบการและหน่วยงานจึงควรมีการรักษามาตรฐานความสะดวกสบายในแหล่งท่องเที่ยว เพิ่มความถี่ในการดูแลและรักษาความสะดวกสบายห้องน้ำ เปลี่ยนถุงขยะ ทำความสะอาดถังขยะอย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันเชื้อโรคเพื่อสุขอนามัยที่ดี จัดการสิ่งอำนวยความสะดวกให้ไม่ขวางทาง รวมถึงเพิ่มจำนวนห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ รวมถึงเช็คทำความสะอาดพื้นเพื่อกันลื่น

ด้านการบริการที่พัก (Accommodation) นักท่องเที่ยวสูงอายุให้ความสำคัญความปลอดภัยของที่พักรวมถึงความปลอดภัยของที่พัก หรือในกลุ่มผู้ประกอบการที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ควรให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว เช่น ให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยของที่พัก รวมถึงดูแลความสะดวกสบายของที่พัก รักษามาตรฐานเรื่องของความสะดวก เช่น รักษาความสะดวกส่วนกลาง บริเวณจุดสัมผัสต่างๆในบริเวณที่พักและบริเวณพื้นที่ส่วนกลาง เช่น บริเวณลิฟต์ ลิฟต์ อีกทั้งนักท่องเที่ยวสูงอายุยังให้ความสำคัญกับเรื่องของการเดินทางเข้าถึงที่พัก หมั่นตรวจสอบป้ายบอกทาง ให้ข้อมูลการเดินทางเข้าถึงที่พักแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ ตรวจสอบแสงไฟให้มีความสว่างเพียงพอ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงที่พัก รวมถึงความเพียงพอของที่พักรวมถึงความปลอดภัยของที่พักและโรงแรมจึงควรมีห้องพักหลายระดับราคาให้นักท่องเที่ยวสูงอายุได้เลือกใช้บริการ

ด้านการบริการเสริมแก่นักท่องเที่ยว (Ancillary Service) นักท่องเที่ยวสูงอายุให้ความสำคัญเรื่องความรู้สึกปลอดภัยต่อตนเองและทรัพย์สินเมื่อท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว และมีสถานพยาบาลที่ทันสมัยให้บริการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงผู้ประกอบการเจ้าของกิจการควรมีแผนรองรับเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน รวมถึงหมั่นตรวจสอบกล้องวงจรปิดในพื้นที่

จัดสรรบุคลากรในพื้นที่ในสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อป้องกันเหตุร้าย จุดพยาบาลรองรับอุบัติเหตุ อบรมความรู้พื้นฐานแก่บุคลากร และเจ้าหน้าที่ เช่น ความรู้การปฐมพยาบาลและการช่วยชีวิตเบื้องต้น เพิ่มเติมศูนย์บริการช่วยเหลือ สถานปฐมพยาบาล มีจุดบริการเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพในแหล่งท่องเที่ยว เพิ่มจุดนั่งพักบริเวณต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านสุขภาพแก่นักท่องเที่ยวในกลุ่มนี้

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) นักท่องเที่ยวสูงอายุให้ความสำคัญเรื่องกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัย เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เนื่องจากข้อจำกัดด้านอายุ ดังนั้นหน่วยงานและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องควรออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความปลอดภัย เน้นกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ มีเวลาว่างระหว่างการทำกิจกรรมให้นักท่องเที่ยว กลุ่มนี้ได้มีเวลาพัก เพิ่มเติมเจ้าหน้าที่ดูแลบริเวณจุดต่างๆ ในสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อดูแลนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นพิเศษ รวมถึงดูแลรักษาบริเวณพื้นที่กิจกรรมให้มีความปลอดภัย พื้นต้องไม่ลื่น ระวังระดับเนินต่างระดับ รวบรวมบริเวณทางเดินลาดชัน เป็นต้น

บรรณานุกรม

กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). *สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวเดือนมกราคม 2563*.

สืบค้นจาก https://www.mots.go.th/download/article/article_20200407103037.pdf.

จิราวุธ รัตนไพฑูริย์ชัย. (2557). *ตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ: โอกาสใหม่ไทย เด็บโตรับ AEC*. สืบค้นจาก

https://www.itd.or.th/wp-content/uploads/2015/05/20140827-ar_older_aec-v2.pdf.

ชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์. (2556). *สถิติพื้นฐาน* (พิมพ์ครั้งที่ 1). ขอนแก่น: ภาควิชาสถิติคณะวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชิตวร ประดิษฐ์รอด. (2557). *ปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว และปัจจัยจูงใจในการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ*

เลือกท่องเที่ยวบริเวณชลของคณวิยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. (การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).

ฐานเศรษฐกิจ. (2561). *ธุรกิจพีร์! รับ 'ตลาดวัยเก๋า'*. สืบค้นจาก [https://www.thansettakij.com/general-](https://www.thansettakij.com/general-news/275921)

[news/275921](https://www.thansettakij.com/general-news/275921).

นะภาพร ทาระอาธร. (2563). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดร้อยเอ็ด สำหรับกลุ่ม ผู้สูงอายุ*

(การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

พงศ์สิริ วิธวีร์. (2559). *ปัจจัยในการเลือกเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษานักท่องเที่ยว*

ชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวีย (การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต).

มติชนสุดสัปดาห์. (2561). *ไทยกับสังคมสูงวัย และโอกาสใหม่ทางธุรกิจ*. สืบค้นจาก

https://www.matichonweekly.com/in-depth/article_96625.

ลภัส อัครพันธุ์. (2548). *เจาะธุรกิจขายรับสังคมผู้สูงอายุ*. สืบค้นจาก <https://www.scbeic.com/th/detail/product/1675>.

ศิริเพ็ญ ดาบเพชร. (2561). *องค์ประกอบการท่องเที่ยวและช่องทางการสื่อสารภาพลักษณ์การท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวอนาคต*

กรณีศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 11(1), 79-98.